

**Oponentský posudek na disertační práci Mgr. Anety Kalinové na téma:
„Didaktické aspekty e-learningu ve vzdělávání dospělých“
(Praha, 2014, 390 s. včetně příloh)**

Předložená disertační práce se zabývá problematikou e-learningového vzdělávání v kontextu se vzděláváním dospělých. Jedná se o téma v současnosti aktuální a lze předpokládat, že tomu tak bude i v budoucnu. Mimo jiné proto, že prozatím v této oblasti absentují práce, které by věrohodným a akceptovatelným způsobem mapovaly e-learningové vzdělávání z hlediska studujících a individualizace výuky. Z tohoto pohledu je tedy volba tématu práce vysoce žádoucí a potřebná. Na základě andragogicko-psychologických a didaktických teoretických východisek je v práci realizováno výzkumné šetření, které čerpá i z dříve realizovaných výzkumů obdobného charakteru. Lze konstatovat, že disertační práce má teoreticko-empirický charakter.

Autorka si klade za cíl představit významnost didaktických aspektů e-learningového vzdělávání v kontextu jeho klíčového prvku - studujících a možnosti a meze využití e-learningu v praxi. Výzkumem se snaží odhalit míru významu, jakou přikládají pedagogové a studující konkrétním didaktickým aspektům e-learningových studijních opor a tutoringu a jak ovlivňují tato stanoviska faktory jako gender, věk, dosažené vzdělání, pracovní zařazení, délka praxe, zkušenost s e-learningovým vzděláváním a zájmová preference.

Disertační práce se skládá ze tří hlavních obsahových částí - teoretické analýzy andragogických, psychologických a didaktických východisek (kap. 1 a kap. 2) a z výzkumné části (kap. 3). Text obsahuje rovněž úvod, cíle práce, závěr teoretické části, závěr, seznam použitých pramenů, seznam příloh a jednotlivé přílohy.

Problematika inovací vzdělávacích procesů je aktuální nejenom v našich sociokulturních podmínkách, ale je fenoménem globálním. Období nesmírného rozvoje informačních technologií přináší potenciál, jak skloubit pracovní, rodinný a osobní život s dalším profesním studiem. Autorka analyzuje možnosti a meze tohoto trendu.

V teoretických kapitolách analyzuje pojmy jako vzdělávací proces, e-learning, studijní opory, tutor. Je pozitivní, že uvádí rovněž i teoretické informace a zkušenosti z výzkumů u nás i v zahraničí. V disertační práci se autorka snaží o komplexní pojetí e-learningového vzdělávání. Argumentuje, proč je potřeba se problematikou e-learningového vzdělávání zabývat v kontextu celoživotního vzdělávání a také proč průběžně sledovat vytváření studijních opor a činnost tutora. Pozornost v procesu vzdělávání zaměřuje na dospělého studujícího a analyzuje specifika jeho vzdělávání, sebevzdělávání a učení. V práci je zdůrazněna skutečnost, že kvalitně zpracované e-learningové kurzy dalšího profesního vzdělávání umožňují individualizaci učení s respektováním variability stylů učení, odlišností kognitivních procesů, vstupní úrovně vzdělání, rozdílné motivace a očekávání studujících. Od studujících je ale naopak vyžadována schopnost sebeřízení a sebekázně. Význam ve vzdělávacím procesu tak autorka přikládá zvláště tvorbě studijních opor, které částečně nahrazují pedagoga prezenční výuky. Z důvodu snahy o zvýšení podpory studujícím v e-learningu dále rozebírá role a kompetence tutora. Z tohoto hlediska vidím i význam práce v kontextu metodickém.

Významnou součástí disertační práce je poměrně rozsáhlé výzkumné šetření, zaměřující se na připisování významu didaktickým aspektům studijních opor a tutoringu a jejich ovlivnění charakteristikami respondentů - studujících a pedagogů. Problém, cíle a hypotézy jsou

v disertační práci jasně formulovány. Promyšleně je prezentován i výběr výzkumného vzorku, organizace a metoda sběru dat. Proměnné v dotazníkových šetřeních jsou jasně provázány s teoretickou částí. Lze konstatovat, že výsledky výzkumu smysluplně doplnily výstupy části teoretické.

Závěr:

Mohu s potěšením konstatovat, že disertační práce Mgr. Anety Kalinové má solidní odbornou hodnotu. Vychází z dobré teoretické průpravy, široké obeznamenosti s tuzemskou i zahraniční literaturou a je po obsahové, ale i stylistické stránce na velmi dobré úrovni. Nejen teoretický, ale i aplikační rozměr disertační práce je cenný pro širokou odbornou veřejnost, která se angažuje v postgraduální přípravě lektorů pro oblast vzdělávání dospělých. Disertační práci doporučuji k obhajobě a souhlasím, aby po úspěšné obhajobě byl Mgr. Anetě Kalinové přiznán titul Ph.D.

Otázky k obhajobě:

1. Proč bylo zřízeno Národní centrum distančního vzdělávání a kde byste ho hledala?
2. Které obory studia považujete za vhodné a které za méně vhodné pro e-learningové kurzy dalšího profesního vzdělávání? Svou odpověď zdůvodněte.
3. Co by měl splňovat zájemce o studium e-learningových kurzů dalšího profesního vzdělávání? Jsou nějaké vstupní znalosti a dovednosti, případně osobnostní či profesní charakteristiky, které by měli zájemci o studium mít?

.....

Praha 28. 8. 2014

Prof. PhDr. Alena Vališová, CSc.
E-mail: alena.valisova@atlas.cz
ČVUT, MÚVS, Praha 6